

MESTNI LJUDSKI ODBOR LJUBLJANA

IZ ZAPISNIKA

53. SKUPNE SEJE MESTNEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE, KI JE BILA DNE 14. JANUARJA 1955

Sejo je vodil tov. dr. Marijan Dermastia, predsednik MLO.

Zapisnik seje je vodil tov. Silvo Sivic, tajnik MLO.

Za overiteljja zapisnika sta bila soglasno izvoljena odbornika ing. Sonja Oblak-Lapajne in Ciril Skok.

Seja je bila sklepna, ker je bilo od 65 odbornikov mestnega zbora prisotnih 45, od 59 odbornikov zbora proizvajalcev pa 39.

Zapisnik 52. skupne seje je bil soglasno odobren.

Predsednik MLO je predlagal, da točka 6. objavljenega predloga dnevnega reda »Razprava in sklepanje o določitvi o ustanovitvi zavoda za stanovanjsko inženjersko gradnjo« odpade, ker material ni bil predhodno objavljen, nato je predlagal naslednji

dnevni red:

1. Poročilo Finančne inšpekcije MLO o delu v letu 1954.

2. Poročilo Tržne inšpekcije MLO o delu v letu 1954.

3. Razprava in sklepanje o odloku o dopolnitvah, osebnih in položajnih dodatkih službencev MLO za leto 1955.

4. Razprava in sklepanje o odloku o uvedbi občinskega prometnega davka.

5. Razprava in sklepanje o sklepu o proglasitvi Poklicne gasilske čete za samostojno proračunsko ustanovo.

6. Razprava in sklepanje o odredbi o rokih za zamenjavo, oziroma izdajo delovnih knjižic.

7. Personalne zadeve.

Odbornik Marijana Draksler, predsednik Mandatno-imunitetne komisije, je predlagala, da se kot prva točka dnevnega reda vnese poročilo Mandatno-imunitetne komisije mestnega zbora.

Odbornik Vukadin Nedeljkovič, član Mandatno-imunitetne komisije zbora proizvajalcev, je predlagal isto za zbor proizvajalcev.

Tako dopolnjeni dnevni red je bil soglasno sprejet.

I POROČILO MANDATNO-IMUNITETNE KOMISIJE MESTNEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV

Odbornik Marijana Draksler je predlagala v imenu Mandatno-imunitetne komisije mestnega zbora izvolitev komisije, ki bo preverila pravilnost izvolitve ljudskih odbornikov, izvoljenih na nadomestnih volitvah v 51. in 55. volilni enoti; v komisijo so bili predlagani odborniki Jože Hribar, Franc Borštnik, Franc Sitar, Jože Kavčič in Leo Kovačič.

Mestni zbor je izvolil predlagano komisijo soglasno.

Odbornik Vukadin Nedeljkovič je v imenu Mandatno-imunitetne komisije zbora proizvajalcev predlagal, naj sklepa zbor proizvajalcev o prenehanju mandata odborniku 48. volilne

enote zbora proizvajalcev tov. Ludviku Smrekarju iz Ljubljane, Trata št. 12. Tov. Smrekar se je odpovedal mandatu, ker je prenehalo njegovo delovno razmerje v gospodarski organizaciji na območju mesta.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Tov. Nedeljkovič je predlagal dalje, naj se sprejme tudi odlok o razpisu nadomestnih volitev v 48. volilni enoti zbora proizvajalcev. Nadomestne volitve so predlagane za 11. marec 1955. (Odlok je objavljen na drugem mestu).

Oba zbora sta odlok soglasno sprejela.

II POROČILO FINANČNE INŠPEKCIJE MLO O DELU V LETU 1954

III POROČILO TRŽNE INŠPEKCIJE MLO O DELU V LETU 1954

Odbornik ing. Ivo Klemenčič, predsednik Sveta za gospodarstvo MLO je poročal, da sta bili obe poročili objavljeni v »Glasniku« št. 2 in 3. z dne 11. oz. 14. januarja t. l. Predlagal je, da poročila ne bi čitali in da bi bila razprava k obema poročiloma skupna.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Tov. ing. Klemenčič je za uvod k razpravi podal naslednje načelne ugotovitve: Obe inšpekciji sta v glavnem svoje delo, t. j. upravno vodenje kontrole nad izvrševanjem predpisov

v lanskem letu dobro izvršili, zlasti če upoštevamo maloštevilnost kadra obeh inšpekcij. Hkrati pa lahko ugotovimo, da je pr. nekaterih primerih inšpekcija dejansko nemočna, oz. da kaznuje samo minimalen procent določenih kršitev, ki se pa dnevno pojavljajo.

V poročilu so ti momenti premalo poudarjeni. So to družbeno-politični problemi in čeprav je naloga vseh kolektivov ter posameznikov, da pomagajo pri odkrivanju takih primerov, morata tudi inšpekciji opravljati družbeno-politično nalogo. Ti primeri so predvsem šušmar-

stvo, dviganje cen v trgovini in kriminali v gospodarskih organizacijah.

Ugotavljamo štiri vrste šušmarstva:

1. Sušmarji prodajajo svoje izdelke direktno trgovinam zaradi osebnih poznanstev z vodilnimi osebami v trgovinah;

2. obrtniške usluge privatnikom, zlasti v panogah, ki so deficitne.

3. Sušmarstvo v državnih podjetjih in

4. šušmarstvo v gradbeništvu.

Vsi ti šušmarji ne prispevajo družbi tistih osnovnih dajatev, ki jih vsakdo od nas daje družbi, temveč si na račun družbenih dajatev ustvarjajo višje dohodke, se z njimi pojavljajo na tržišču in vplivajo na nestalnost tržišča, dejansko na račun ostalih, ki svoje obveznosti izpolnjujejo.

Menim, da je stvar odkrivanja šušmarstva, navijanja cen in kriminala v gospodarskih organizacijah stvar vseh gospodarskih in političnih organizacij ter posameznikov in da bodo mogle inšpekcije svojo nalogo v redu opravljati le z njihovo pomočjo.

Predsednik MLO je dal obe poročili z uvodnimi besedami tov. ing. Klemenčiča v razpravo.

Odbornik Anton Vardjan je predlagal obnovev terenskih potrošniških svetov.

Odbornik Angela Miklavc je opozorila, da izvira večina bolezenskih dni iz dela pri šušmarstvu in da bi morali kolektivni posvetiti temu problemu več pozornosti.

Odbornik Franc Švab je bil mnenja, da primanjkljajem v trgovinah ne bo konca, dokler ne bodo dosledno izvajane osebne zadolžitve. Koristno bi bilo, da bi inšpekcija večkrat prišla v podjetja, bodisi informativno, bodisi inšpekcijsko.

Odbornik Franc Plazar je govoril o tem, da je treba usluge inšpekcij primerno stimulirati za njihovo delo, ker bo le tako zajamčen uspeh. Dalje da bi morale nuditi pomoč pri odkrivanju škodljivih primerov zbornice in združenja.

Republiški odbornik Angela Ocepek je razpravljala o šušmarstvu, ki ga opravljajo ženske, in je predlagala za odpravo tega uvedbo 4-urnega zaposlovanja gospodinje ter delo na domu.

O šušmarjenju ter o pojavih navijanja cen so razpravljali še odborniki Tone Martinšek, Franc Drobež, Lojze Ocepek, Franc Pipan, Ivan Kristan in Leopold Krese. Predlagali so, naj se obrtnikom, ki dvigajo cene, odvzame obrtno dovoljenje.

Odborniki Ostož Tuma, Franc Drobež, ing. Sonja Oblak-Lapajne in Rafael Štolfa so pred-

lagali, naj se delavcem v gradbeništvu dovoli 10-urni delavnik, če to sami žele; v primerih, kjer bo večina kolektiva za podaljšan delovnik, naj bo ta odločitev obvezna za ves kolektiv.

Odbornika Lojze Ocepek in Alojz Baraga sta bila mnenja, naj se namesto podaljšane delovnega časa uvede akordno delo.

Odborniki Leopold Krese, Tuma Ostož in dr. Jože Pretnar so predlagali, naj se obrtnikom izdajajo obrtna dovoljenja brez mojstrskih izpitov.

Predsednik Sveta za gospodarstvo MLO je na nekatera izvajanja odbornikov takoj odgovoril, nato pa je prosil, naj se sprejme sklep, da razpravi o vseh, v razpravi danih predlogih. Svet za gospodarstvo MLO, ki bo dal obema Inšpekcijama direktive za nadaljnje delo v smislu danih predlogov.

Predsednik MLO je dal obe poročili in predlog tov. ing. Klemenčiča na glasovanje.

Poročili in predlog predsednika Sveta za gospodarstvo MLO so bili soglasno sprejeti.

IV RAZPRAVA IN SKLEPANJE O ODLOKU O DOPOLNILNIH PLOČAH, OSEBNIH IN POLOZAJNIH DODATKIH USLUŽBENCEV MLO ZA LETO 1955

Pojasnila k odloku je podal odbornik Alojz Matelič, predsednik Komisije za proračun MLO (odlok je objavljen na drugem mestu.)

Predlagani odlok je bil soglasno sprejet.

V RAZPRAVA IN SKLEPANJE O ODLOKU O UVEDBI OBČINSKEGA PROMETNEGA DAVKA

Predlog je obrazložil odbornik Franc Sitar, član Sveta za gospodarstvo MLO (predlog odloka je bil objavljen v »Glasniku« št. 3 dne 14. januarja 1955).

Predlagani odlok je bil brez sprememb soglasno sprejet.

VI RAZPRAVA IN SKLEPANJE O PROGLASITVI POKLICNE GASILSKE ČETE ZA SAMOSTOJNO PRORAČUNSKO USTANOVO

Odbornik Alojz Matelič, predsednik Komisije za proračun MLO, je predlagal, naj se sprejme sklep, da se Poklicna gasilska četa glavnega mesta Ljubljane, ki je bila formirana po ukinitvi Gasilske ljudske milice in je bila doslej tehnična enota v Tajništvu za notranje zadeve MLO, proglasi za samostojno proračunsko ustanovo. Četa ostane še nadalje pod nadzorstvom Sveta za notranje zadeve MLO, odredbodajalec za izvrševanje proračuna pa je po veljnik čete.

Predlog je bil soglasno sprejet.

VII RAZPRAVA IN SKLEPANJE O ODREDBI O ROKIH ZA ZAMENJAVO OZIROMA IZDAJO DELOVNIH KNJIŽIC

Odbornik Angela Miklavc, član Sveta za socialno varstvo MLO, je po obrazložitvi predlagala, naj se sprejme odredba o rokih za zamenjavo oziroma izdajo delovnih knjižic. (Predlog odredbe je bil objavljen v »Glasniku« št. 3 dne 14. januarja 1955).

O predlogu so razpravljali odborniki: Marijan Jenko, Mirko Jeriha, dr. Marijan Dular, Angela Miklavc, Leopold Krese, dr. Jože Pretnar in Andrej Kumar.

Predlagana odredba je bila brez spremembe soglasno sprejeta.

VIII PERSONALNE ZADEVE

Odbornik Lojze Fortuna, član Komisije za izvolitve in imenovanja, je predlagal:

da se imenuje Komisija za pregled dela upravnika Rafinerije dragih kovin, Ljubljana; v komisijo se predlagajo: odbornika Avgust Zupet, Avgust Breskyar in član Sveta za gospodarstvo MLO Milan Ster;

da se odstrani Franc Kregar, direktor trgovskega podjetja »Kmetijski pridelki«, in da se imenuje komisija, ki bo pregledala njegovo delo; v komisijo se imenujejo: odbornika Franc Nebec, Božo Mravljec in član Sveta za gospodarstvo MLO Lojze Bukovec;

da se odstrani Jakob Kranjc, upravnik Obrtne delavnice »Kino-foto«, in da se imenuje komisija, ki bo pregledala njegovo delo; v komisijo se predlagajo odborniki: Zdravko Rakušček, Franc Kavelar in Franc Stritof;

Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Odbornik Lojze Fortuna je predlagal, naj se na lastno prošnjo razrešijo:

Franc Kramar, direktor podjetja »Kmetijski magacin«;

Jože Jeras, direktor Lesnega podjetja Okrajne zadružne zveze Ljubljana-okolica;

Boris Vudler, direktor Tovarne gradbenih polizdelkov, in Vinko Erbežar, upravnik puškarskega podjetja »Jelen«.

Odbornik Rafael Štolfa je stavil k predzadnjemu predlogu vprašanje.

Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Dnevni red je bil izrpan in predsednik je zaključil sejo.

Predsednik MLO: dr. Marijan Dermastia, I. r.

Vodja zapisnika: Silvo Sivic, I. r.

Overiteljja zapisnika: Ing. Sonja Oblak-Lapajne, I. r., Ciril Skok, I. r.

ODLOK O ENERGETSKI INŠPEKCIJI

Na podlagi 23., 65. in 117. člena zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. list LRS, št. 19-90/52), 5. člena uredbe o organizaciji elektroenergetske inšpekcijske službe v Ljudski republiki Sloveniji (Ur. list LRS, št. 40-143-54), v sporazumu z državnim sekretarjem za gospodarstvo LRS in na predlog Sveta za gospodarstvo MLO Ljubljane je Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljana na skupni seji obeh zborov dne 24. dec. 1954 sprejel

o d l o k**o ustanovitvi mestne elektroenergetske inšpekcije****1. člen**

Ustanovi se mestna elektroenergetska inšpekcija. Inšpekcija je v sestavi tajništva za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora.

2. člen

Mestna elektroenergetska inšpekcija ima naloge:

1. opravlja vse zadeve po predpisih o elektroenergetski inšpekciji, ki spadajo po obstoječih predpisih v pristojnost mestnega ljudskega odbora;

2. neposredno nadzira izvajanje zveznih, republiških in mestnih predpisov in sklepov s področja elektrogospodarstva in elektroenergetskih naprav na območju mestnega ljudskega odbora;

3. daje dovoljenja za obratovanje, za rekonstrukcije in za demontažo elektroenergetskih naprav na območju mestnega ljudskega odbora;

4. sodeluje pri revizijah investicijskih programov in projektov elektroenergetskih naprav ter pri tehničnih pregledih gradbenih objektov elektroenergetskih naprav na območju mestnega ljudskega odbora;

5. izvaja neposredno ali posredno omejevanje porabe električne energije po navodilih sveta za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora in republiške elektroenergetske inšpekcije;

6. opravlja druge zadeve, ki spadajo po predpisih ali odločitvi pristojnih organov v njevo pristojnost.

Naloge, navedene pod točko 2, 3 in 4, opravlja mestna elektroenergetska inšpekcija v obsegu, ki ga predpiše državni sekretar za gospodarstvo LRS.

3. člen

Mestna elektroenergetska inšpekcija opravlja svoje naloge po inšpektorjih.

Inšpektorje imenuje Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljana v sporazumu z državnim sekretarjem za gospodarstvo LRS.

4. člen

Inšpektorji elektroenergetske inšpekcije so za svoje delo odgovorni svetu za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora.

Mestna elektroenergetska inšpekcija opravlja svoje naloge tudi po navodilih, ki jih prejme od sveta za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora in od republiške elektroenergetske inšpekcije.

Načelnik tajništva za gospodarstvo mestnega ljudskega odbora neposredno nadzoruje delo elektroenergetske inšpekcije.

5. člen

Če ugotovi elektroenergetska inšpekcija nepravilnosti ali, da niso bili izvršeni ukrepi, ki so bili določeni, odredi z odločbo, da se mora nepravilnost odpraviti oziroma, da se morajo ukrepi izvršiti ter določi pri tem rok, v katerem se mora to zgoditi, kolikor veljavni predpisi ne določajo drugih ukrepov.

Zoper odločbo mestne elektroenergetske inšpekcije je dopustna v 15 dneh po njenem sprejemu pritožba na republiško elektroenergetsko inšpekcijo, če s posebnimi predpisi ni drugače določeno.

Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe.

Inšpekcija, ki je izdala odločbo, sme na zahtevo stranke odložiti njeno izvršitev.

6. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«.

Predsednik MLO:

Dr. Marijan Dermastia l. r.

ODLOČBA

Na podlagi 3. odstavka 97. člena v zvezi s čl. 118 Zakona o spremembah in dopolnitvah, zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov in na predlog Zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane

d o l o č a

Mestna volilna komisija, da bodo zbori volivcev za predlagane kandidate odbornikov Zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki bodo voljeni pri nadomestnih volitvah v 48. volilni enoti, ki bodo dne 11. marca 1955 v skupini proizvajalcev v naslednjih gospodarskih organizacijah oziroma skupinah gospodarskih organizacij:

48. volilna enota.

I. Bombažna tkalnica Vižmarje za gospodarske organizacije:

Bombažna tkalnica Vižmarje 115 Jelen, Vižmarje 60

Pod Grmado, Brod 108

Erjavec Egidij, Brod 5

Erjavec Franc, Brod 10

Erjavec Kristina, Brod 23

Kočevar Franc, Brod 49

Prek Peter, Brod 40

Sluga Alojz, Brod 49
Štrukelj Ivan, Brod 1
Trnovec Ivan, Brod 11
Medved Ivan, Brod 23
Kocjan Angela, Vižmarje 84
Mrčun Ivanka, Vižmarje 62
Gladek Franc, Vižmarje 36
Izda Valentin, Vižmarje 225
Tomc Alojz, Vižmarje 43
Tratnik Joško, Vižmarje 114
Možek Franc, Vižmarje 215
Česen Ivanka, Brod 7

II. V podjetju »SKIP« — Vižmarje za gospodarske organizacije:

»UDARNIK«, Vižmarje
Sport-oprema, Vižmarje
Gradbeni material, Vižmarje 7
SKIP, Vižmarje 170
Gostilna Cirman, Medno
Knez Jože, Vižmarje 103
Starman Jože, Medno 1
Zore Franc, Vižmarje 65
Petrič Milan, Vižmarje 88
Čedilnik Valentin, Vižmarje 140
Jovan Leopold, Vižmarje 39
Šipec Franc, Vižmarje 49
Bonča Ivan, Vižmarje 48
Brižar Anton, Vižmarje 44
Burgar Mihael, Vižmarje 104
Čepeljnik Franc, Vižmarje 171
Čepeljnik Jože, Vižmarje 34
Čepeljnik Viktor, Vižmarje 45

Černe Angel, Vižmarje 66
Demšar Jože, Vižmarje 171
Kajzer Franc, Vižmarje 39
Kajzer Jakob, Vižmarje 38
Kocjan Jože, Vižmarje 84
Kregar Franc, Vižmarje 87
Kregar Ivan, Vižmarje 59
Kregar Jakob, Vižmarje 2
Kregar Mirko, Vižmarje 70
Kuhar Franc, Vižmarje 69
Mrčun Janez, Vižmarje 68
Mušič Janez, Vižmarje 203
Napost Franc, Vižmarje 76
Prenk Peter, Vižmarje 22
Rehberger Josip, Vižmarje 113
Trampuš Franc, Vižmarje 6
Trebušak Maks, Vižmarje 6/a
Troha Milan, Vižmarje 171
Velkavrh Franc, Vižmarje 37
Zobec Franc, Vižmarje 53
Zupan Josip, Vižmarje 49
Zgajner Janez, Vižmarje 14.

III. V podjetju »Sodarska zadruga Tacen« za gospodarske organizacije:

Cevljarska produktivna zadruga Smartno pod Smarno goro
Pod Lipo, Smartno pod Smarno goro

Sodarska zadruga Tacen
Grad Jože, Tacen 68
Pri Zvonu, Tacen
Planinska postojanka Smarna gora

Setina Franc, Smarna gora
Čizman Jože, Tacen 74
Kocel Franc, Tacen 61
Sušter Franc, Smartno 134
Tomšič Franc, Tacen 96
Čizman Anton, Tacen 36
Kepič Leopold, Tacen 101
Dolinar Franc, Tacen 79
Smole Ivan, Tacen 107
Skof Josip, Smartno 45
Sušter Ambrož, Smartno 37
Jarc Franc, Tacen 41
Čedilnik Jernej, Tacen 21
Česen Josip, Tacen 44
Tršan Alojz, Tacen 44
Pleša Miroslav, Vižmarje 208
Krmelj Jože, Vižmarje 217
Zlebnik Vinko, Smartno 31
Naglič Vinko, Vižmarje 97

Zbori volivcev za predlagane kandidate se morajo opraviti do vključno 18. februarja 1955. Zbor volivcev sestavljajo vsi delavci in uslužbenci v gospodarski organizaciji oziroma skupini gospodarskih organizacij.

Zbor volivcev skliče predsednik delavskega sveta tiste gospodarske organizacije, v kateri bo zbor volivcev (I., II. in III.).

Sklic zbora volivcev mora biti opravljen najmanj tri dni pred zborom v vseh obratih in delavnicah gospodarskih organizacij, ki spadajo v skupino, za katero se opravlja zbor volivcev.

Zbor volivcev je sklepčen, če je navzočih najmanj desetina vseh proizvajalcev, najmanj pa 50 proizvajalcev. Če šteje gospodarska organizacija ali skupina gospodarskih organizacij manj kot 100 proizvajalcev, pa mora biti navzočih najmanj tretjina vseh proizvajalcev.

Za kandidate mora biti postavljenih najmanj dvakrat toliko oseb, kolikor je potrebno izvoliti odbornikov tiste volilne enote. V volilni enoti št. 48 morata biti najmanj 2 kandidata, voli se 1 odbornik.

Kandidate liste morajo biti vložene najmanj 21 dni pred volitvami.

Predsednik: **Jože Pernuš, s. r.**

ODLOČBA

Na podlagi čl. 63 Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov

d o l o č a:

Mestna volilna komisija v Ljubljani po predlogu Mestnega

ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane za nadomestne volitve v 68. volilni enoti Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki bodo v nedeljo dne 6. marca 1955:

68. volilna enota ima 3 volišča:
na 214. volišču, ki bo pri Velkavrh v Vižmarjih volijo volivci, ki stanujejo:

naselje Vižmarje,
Pod klancem do ceste, ki vodi v Medno;

na 215. volišču, ki bo v pisarni Socialistične zveze delovnih ljudi, volijo volivci, ki stanujejo: naselje Vižmarje, nad klancem do ceste v Medno; na 216. volišču, ki bo v gostilni Grmada na Brodu, volijo volivci, ki stanujejo: naselje Brod.

Predsednik:

Jože Pernuš, l. r.

ODLOK

Na podlagi 20. in 117. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov (Ur. l. LRS št. 31-102/53) ter 6. točke 68. člena zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin (Ur. l. LRS št. 19-90/52) v zvezi s sklepom zbora proizvajalcev MLO v Ljubljani je Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane na 53. skupni seji mestnega zbora in zbora proizvajalcev z dne 14. januarja 1955 sprejel

ODLOK

o razpisu nadomestnih volitev

1. člen

Razpisujejo se nadomestne volitve v 48. volilni enoti za volitve v zbor proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane.

2. člen

Ker se je odbornik zbora proizvajalcev za 48. volilno enoto Smrekar Ludvik iz Ljubljane, Trata št. 12, odpovedal mandatu in je zbor proizvajalcev njegovo odpoved sprejel, mu je prenehal mandat.

Nadomestne volitve bodo v petek dne 11. marca 1955.

3. člen

Ta odlok se objavi v »Uradnem listu LRS«, v mestnem »Glasniku«, na oglasni deski MLO v Ljubljani in na krajevno običajni način v 48. volilni enoti.

4. člen

Odlok začne veljati takoj po objavi.

Predsednik MLO:

Dr. Marijan Dermastia, s. r.

VOLITVE V HIŠNE SVETE ZA 1955

Svet za stanovanjske zadeve MLO Ljubljane opozarja hišne svete na območju Ljubljane, da morajo v smislu čl. 8 Odloka o organih upravljanja in določitvi hiš, ki spadajo v stanovanjsko skupnost na območju gl. mesta Ljubljane (Ur. l. LRS 12/54) izvesti takoj občne zbornice za volitve hišnih svetov za leto 1955 v hišah, ki so vključene v družbeno upravljanje.

Iz zapisnika sestanka mora poleg ostalega biti razvidno: število volilnih upravičencev, število navzočih, imena v hišni svet izvoljenih članov in ime izvoljenega zastopnika za volitve v svet stanovanjske skupnosti. Opozarjamo na določila člena 5 zgoraj cit. uredbe, po katerih imajo volilno pravico upravičenci in sostanovalci, ne pa podnajemniki.

Izvod zapisnika občnega zbora in 1 izvod zapisnika 1. seje, ko se je HS konstituiral, je takoj dostaviti pristojni stanovanjski upravi.

PREDLOG ODLOKA

o spremembi in dopolnitvi odloka o uvedbi mestnih taks in prometnega davka (ZA SEJO MLO)

1. člen

V odloku o uvedbi mestnih taks in prometnega davka (Ur. l. LRS, št. 35-417/53 in 33-497/54) se v II. delu pod C — tarifa prometnega davka v tarifni št. 1 — prometni davek od potrošnje alkoholnih pijač v gostinskih podjetjih in obratih, namesto davčne stopnje »5%« postavi davčna stopnja »10%« in doda novi odstavek, ki se glasi:

»Davek po stopnji 10% se plača od 1. januarja 1955.«

2. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS«, uporablja pa se od 1. januarja 1955.

POROKE

V soboto, 22. jan. 1955 so se v Ljubljani poročili: stroj. mizar Jožef Sudar in gospodinja Karolina Gorenc, stroj. ključavničar Francišek Kuralt in tov. delavka Ivanka Nadižar, knjigovodja Bogoljub Avsec in šivilj, mojster Cveta Vizjak, delavec Ernest Mežan in šivilja Olga Povše, avtomehanik Jožef Kodrič in knjigovodja Frančiška Prvinšek, sofer Ivan Pernar in delavka Nada Longo, kmet Marko Badovinac in kmečka delavka Ivana Vukšinič učitelj Roman Gorjan in gosp. pomočnica Danijela Mihevc, knjigovodja Milan Tejkal in pietilja Majda Povhe, elektrovarilec Stanislav Smeđ in uslužbenka Ksenija Djukič, lanser Frančišek Omersa in otroška negovalka Lidija Trobec, uslužbenec Frano Gorup in trg. pomočnica Marija Dečko, uslužbenec Anton Gros in uslužbenka Veronika Ahlin, stud. stomatologije Viktor Križan in učiteljica Judita Bajželj, delavec Ivan Prpič in delavka Slava Mojšker, zlatar, pomoč. Ljubomir Čotič in uradnica Ljubomira Paljevec, profesor Savo Lapajne in zdravnica dr. Marija Miklavc, stroj. ključavničar Dušan Levstik in učiteljica Ljudmila Bolha, skladiščnik Zlatko Tomašević in drž. nameščenica Ivana Varl, uslužbenec Jožef Božič in profesorica Marija Kapelj, ključavničar Pavle Zabrdac in gospodinja Silva Šnajder, trg. pomočnik Miroslav Skrabina in delavka Marta Saručnik, nameščenec Karol Drašler in učiteljica Julijana Mesec.

V soboto, dne 29. januarja so se v Ljubljani poročili:

Franc Tušar, sofer in uslužbenka Milena Nagelj; voznik ECZ Ludvik Jamnik in sprevidnica ECZ Ana Turšič, podoficir JLA Alojzij Kajfež in učiteljica Danijela Marolt, Alojzij Krotelj, livar in sprevidnica Marija Gregorič, zidar Stefan Crnko in gospodinja skopomočnica Jožefa Majcen, stud. tehniko Josip Golob in uradnica Vera Troha, mizarski pomočnik Vladimir Rozman in delavka Kristina Bergant, skladiščnik Jusuf Demirovič in gospodinja Karla Molnar, knjigovodja Marijan Metlar in torbar, pomočnica Sonja Senica, kovinobrusač Leopold Dimnik in kuhinjska pomočnica Alojzija Brglez, kmetovalec Jožef Kavšek in delavka Veronika Pangere, ekonom Franc Katašnik in nameščenica Marija Šuštar Ivan Hočevar in delavka Marija Anžič, nameščenec Marjan Šuštar in otroška negovalka Marija Grom, delavec Adolf Zagar in cvetličarska pomočnica Ana Šafar, Anton in Terpin, član SNG Maribor in stud. ekonom. fak. Marija Turk, nameščenec Adolf Logar in delavka Julijana Jurca, upokojenec Jakob Petrovič in trg. sodelavnik Ernest Lukančič, radiotelegrafist Franc Maglica in delavka Dragica Dolinar.

PROBLEMI ZDRAVSTVENE, SOCIALNE IN VZGOJNE ZAŠČITE OTROK IN MLADINE V LJUBLJANI

Vsako leto bolj prihaja do izraza družbena skrb za vzgojo socialno ter zdravstveno zaščito otrok. Ob tednu otroka smo tu- danje rezultate, zlasti pa so se mnoge naše družbene organiza- cije, ki posredno ali neposredno skrbe za vzgojo otrok in mladi- ne, zadržale na problemih in programih dela, ki jih čaka v naslednjih letih. Pokazalo se je, da je mnogo vprašanj mladinske vzgoje in zaščite, ki jih organi- zacije, kot so Društva prijateljev mladine, Partizan, športna dru- štva, ženska društva, taborniki, Počitniška zveza itd. lahko rešijo same. V različnih vprašanjih se tesno povezujejo in sode- lujejo s posameznimi Sveti mest- nega ljudskega odbora. Vendar obstajajo tudi problemi, o katerih je treba informirati ljudski odbor zaradi uravnavanja skup- nih potí v naši politiki reševanja mladinskih vprašanj.

V ta namen je bila v tednu otroka posebna delegacija vseh navedenih organizacij in svetov pri tovarišu predsedniku Mest- nega ljudskega odbora. O glav- nih problemih, ki so bili obrav- navani na tem posvetu, bo raz- pravljaj tudi ljudski odbor. V tem predlogu so zajete razen glavnih trenutnih problemov tu- di bodoče naloge na tem področ- ju dela.

I. NEKATERI PROBLEMI IZ ZDRAVSTVENE ZAŠČITE MLADINE

Na področju zdravstvene za- ščite mladine je ljudska oblast s svojimi organi storila že mno- go in vložila ogromna sredstva. Ugotoviti pa je pri tem, da je prav na tem »zdravstvenem pod- ročju« pre malo množične in- ciative tako pri naših organiza- cijah kot pri posameznih držav- ljanih. Čeprav je družbeno upravljanje v zdravstvenih za- vodih mnogo pripomoglo k raz- voju ljudske iniciative, bo vse- kakor potrebno v še večji meri in zlasti za mladinsko zdrav- stveno zaščito zainteresirati širši krog državljanov in jih obve- ščati in seznanjati z obstoječimi problemi.

S problematiko mladinskega zdravstva je poleg zdravstva v ožjem smislu nujno povezano vprašanje mestnega vodovoda in kanalizacije, javnih kopalšč in podobno, o čemer je MLO že čes- to razpravljaj in sklepal. Gre le za postopno izvajanje teh skle- pov.

Zato to poročilo v glavnem navaja le one probleme, ki so najbolj pereči in katerih reše- vanje se je začelo v l. 1954 in ki bodo v tekočem letu 1955 nujno zahtevali odločne ukrepe MLO in izdatna sredstva mest- nega proračuna.

1. Pred in poporodna zaščita

Število zaposlenih žena se je v primeri s predvojnimi stanjem zelo povečalo. To dejstvo prina- ja odgovornost socialistične družbe do žene matere in zahte- vo za njeno zaščito, zlasti v času nosečnosti in v poporodni dobi.

Pri zaposleni ženi se namreč pojavljajo razne pokliene bole- zni, ki ogrožajo normalnost do- nošanja in povzročajo druge komplikacije pred in po porodu. Zaradi nezadostne preventivne predporodne zaščite raste odsto-

tek obolelih po porodu. Dejstvo, da se je število porodov v ljub- ljanski porodnišnici dvignilo od cca 2.000 v letu 1950 na 5.400 v letu 1953, je močno znižalo od- stotek umrljivosti žena.

Za ljubljanske porodnice pa kljub temu obstajata dva velika problema: a) da materinski dom zaradi svoje majhne kapacitete 25 nosečnic (dejanska zasedba pa doseže tudi 45 nosečnic) ne more sprejemati žena iz Ljub- ljane, ker služi predvsem ostali- m krajem Slovenije, b) da mora porodniška klinika zaradi svoje preobremenitve odpuščati zdrave otročnice iz Ljubljane že drugi oziroma tretji dan po po- rodu.

S tem so žene že takoj prve dni po porodu postavljene v stan- je, da same opravljajo gospo- dinjska dela, kar brez dvoma povzroča razna poporodna obolenja. Statistika kaže, da je po- porodnih obolenj najmanj 30% od skupnega števila porodov. Dispanzer za žene pa za leto 1954 ugotavlja še slabšo številko — (6 porodov prizadetih in bol- nih žena od desetih).

K tem kratkim ugotovitvam je v zaščito otroka omeniti še to, da se predporodni dopust po krivdi žena samih ne koristi v potrebnem in odobrenem traja- nju, kar ima vsekakor vpliv na prezgodnjo porode, negodnost novorojenčkov in celo na mrtvo rojenost. V letu 1953 je od 5.400 porodov v Ljubljani zabeleženih 524 takih primerov, ali 10%. Če upoštevamo, da od celotnega šte- vila porodov v ljubljanski po- rodnici odpade polovico na Ljubljano, je ta odstotek za Ljubljano seveda še očitno višji.

Nezadostna, neredna, napačna in nepopolna prehrana nosečnic, katere vzrok ni toliko v social- nem stanju, ampak bolj v nepo- učnosti in neznanju — je glavni razlog za zelo razvito bolezen rahitisa pri otrocih. V letu 1953 je po dosegljivih ugotovitvah bilo 597 primerov rahitisa, de- jansko stanje pa je verjetno še slabše in bo prikazano v teko- čem letu, ko se bo problem začel sistematično in intenzivno proučevati.

Posebno vprašanje pomenijo številni kriminalni splavi. Ugo- tovljeno je, da so se v Ljubljani abortusi tako pomnožili, da od- padeta na 1 porod dva kriminalna splava. Samo na Ginekološki kliniki je v letu 1953 registriranih 2.000 splavov, pri katerih so žene nujno potrebovale zdrav- niško pomoč. Posledica krimi- nalnih splavov pa je mnogokrat jalovost, kronična invalidnost, pa tudi smrt.

Nakazani problemi govore, da se moramo tako v interesu otro- ka kot v interesu matere naj- bolj resno posvetiti pred in po- porodni zaščiti.

V ta namen je treba dosle- dneje izvajati zakonite predpise o zaščiti materinstva, predpisa- nega porodniškega dopusta pred in po porodu in si prizadevati za priznanje lažjih del materam in za odločno uporabo higienskih ter tehničnih zaščitnih mer.

V tem prizadevanju mora od- igrati glavno in vodilno vlogo novi Dispanzer za žene, usta- novljen v začetku leta 1954. Če- prav je to mlada ustanova, uspešno deluje. Dispanzer za že- ne povezuje vse obstoječe posve- tovalnice za žene nosečnice, te-

rensko patronažno babiško služ- bo in materinski dom, prevzel pa bo, čim bo doseđanje tesne in najemniške prostore zame- njala lastna stavba — tudi gine- kološke ambulante in se tako razvil v prepotrebno ustanovo medicinske preventive in profi- laktično kurativne službe. Svojo dejavnost bo razvijaj na področ- ju študija problematike zaposle- nih žena v gospodarstvu, zdrav- stvene prosvete žena, vprašanj prehrane in podobno, deloval pa bo v cilju borbe proti kriminal- nemu splavu s tem, da bo v svoji kontracepcijski postaji v me- jah medicinske socialne upra- vičenosti preprečeval nosečnost s kontracepcijskimi sredstvi.

Doseđanja borba proti krimi- nalnemu splavu nima uspeha. Zato je potrebno, da se dobe sredstva za uvoz zahtevanega materiala za kasnejšo domačo proizvodnjo kontracepcijskih sredstev. To je vsekakor ceneje kot pa hospitalizacija po krimi- nalnem splavu prizadetih žena.

Seveda je taka široka dejavnost Dispanzerja za žene možna šele po dograditvi nove zgradbe Dispanzerja za žene in Mate- rinskega doma kot njegovega sestavnega dela. Zaradi nujno- sti te gradnje so bila v proraču- nu leta 1954 že odobrena finanč- na sredstva, ki pa niso bila iz- koriščena zaradi obremenitve projektantov. Zato bi bilo nujno v letu 1955 zagotoviti sredstva za izdelavo načrtov ter del sred- stev za gradnjo, posebno še ker se predvideva, da bo del sred- stev prispeval še Republiški svet za zdravstvo in socialno politiko.

— Poleg gradenj Dispanzerja za žene kot osrednjega zdravstve- nega zavoda pred in poporodne zaščite je kot njegov sestavni del posebej upravičena tudi gradnja novega Materinskega doma. Sedanja stavba na Viču je priložnostna rešitev prečega problema, preveč oddaljena od porodnišnice, stara in se po- greza, njena kapaciteta 25 žena (zasedenih pa je 45 mest) pa ob pomanjkanju nujnih prostorov nikakor več ne ustreza.

Zgoraj omenjeni problem pre- zgodnega odpuščanja mater iz porodnišnice bi bilo v sedanjih okoliščinah mogoče oblažiti z znatno okrepljeno terensko pa- tronažno babiško službo. Ta bi ob sedanjem številu porodov letno morala doseči skupno šte- vilko 25.000 obiskov na domu. V letu 1954 je bilo opravljenih 19.145 obiskov. Pri tem delu je zelo velikega pomena aktivnost RK, ki naj s posebnim tečajem za usposabljanje kadra za pomoč in nego veliko pripomore tudi k lajšanju problema porodnic.

Za preprečevanje rahitisa bo poleg delovanja Dispanzerja za žene potrebno mobilizirati tudi družbene organizacije, ki naj razvijajo zdravstveno in pre- hransko prosveto, MLO pa naj ustanovi gospodinjski center, ki naj ob sodelovanju z zdravstve- nimi, gospodarskimi, prosvetnimi in komunalnimi organi dela na odstranjevanju nedostankov v prehrani in komunalni higieni.

PREDLOGI:

Gled na obrazloženo je nujno podzeti in pospešiti:

1. Gradnjo novega Dispanzerja za žene kot centralnega zdrav- stvenega zavoda na področju pred in poporodne zaščite v

Ljubljani ter Materinskega doma kot nujne in prepotrebne njegove sestavine.

2. Z ostrejšo zadolžitvijo pri- stojnih organov je skrbeti, da se predporodni in poporodni dopu- sti nosečih žena res izkoristijo v namene, za katere so priznani;

3. Sprejeti ukrepe, ki naj noseči ženi in materi nudijo potre- bno zdravstveno in prehran- bno prosveto in ji zagotovijo po- polno prehrano ter lažjo, bodo- čemu otroku neškodljivo zapol- stitev.

4. Dispanzerju za žene nuditi vso pomoč pri socialno medicins- ko utemeljenem kontracepcijs- kem prizadevanju kot sredstvu za preprečevanje kriminalnih splavov;

5. Čimprej ustanoviti gospo- dinjski center za bodočo ljub- jansko skupnost komun.

2. Problemi zdravstvene zaščite predšolske mladine

Medtem ko moremo za zdrav- stveno zaščito mater priznati njen uspešen, a kljub temu šele pionirski začetek, sega zaščita otroka že precej nazaj in sloni že na večletnih izkušnjah tako, da lahko govorimo že o precej- njem razvoju preventivne zdrav- stvene službe s področja mladi- ne. Šolska poliklinika, Sanitarna epidemioška služba in terenska patronažna služba medicinskih sester so tri ustanove, na katerih sloni zdravstvena zaščita otroka in ki nudijo trdno oporo za na- daljnjo izgraditev te vrste zdravstvene dejavnosti. Osnovna pomanjkljivost te zdravstvene zaščite pa je v tem, da ne zajema otroka od 3 do 7 leta starosti, to je doba, ki je skoraj naj- bolj potrebna zdravstvenega varstva in prosvete. Šolska poli- klinika namreč zajema vse šol- ske otroke, posvetovalnice za otroke pa pretežno le one do 3 let.

Kljub temu pa je doseđanje delovanja institucij in ustanov, ki se bavijo z zdravstveno za- ščito otroka (v preteklem letu zelo koristno izpolnjenih z no- vimj tovrstnimi zdravstvenimi ustanovami), dalo izredno lepe rezultate glede zmanjšanja umr- ljivosti otrok, oziroma ugotovilo značilne podatke in pomanjklji- vosti, ki so navedenim zdrav- stvenim ustanovam in ljudskemu odboru merilo in vodilo pri na- daljnji organizaciji te vrste zdravstvene zaščite.

Res, da se ponašamo z ugotov- itvijo, da je smrtnost otrok pa- dla od 17,7% od leta 1934 na 4,2% v letu 1954, vendar ta po- datek spremlja še druga zelo značilna stran. Dejstvo namreč je, da je bila 6 let pred letom 1934 smrtnost dojenčkov izpod 10, v letu 1945 pa spet na 10%. Padec smrtnosti gre predvsem na račun izrednega porasta roj- stev kot celote, medtem ko smrtnost dojenčkov v odnosu nasproti smrtnim vzrokom od leta 1944 naprej rapidno raste in šele v letu 1953 za malenkost pade in se ustavi na 14%. Pove- dati je potrebno odkrito, da je največja smrtnost in da je prav ta smrtnost v porastu. V letu 1934 je od 100 umrlih dojenčkov umrlo v prvem mesecu življenja 45,37, v letu 1945 pa 46,01, leta 1953 pa 51,60%. Številka govori jasno in dokazuje upravičenost okrepljenega zdravstvenega var- stva na področju predporodne in poporodne zaščite in varstva dojenčkov.

Uspehi na ostalih boleznih in smrtnih vzrokih, ki so bili akutni še pred kratkim in ki so

zahtevali tudi smrtne žrtve, kar velja predvsem za davico, škr- latinko in druge nalezljive otro- ške bolezni, dokazujejo zgoraj postavljeni zahtevo po poveča- nju predporodne, poporodne in zaščite zdravja dojenčkov zlasti zato, ker so zadnja leta izvedene akcije v cilju zatiranja davice in drugih zgoraj omenjenih bo- lezni bile tako uspešne, da smrt- nih izidov ne beležimo več.

V začetku leta 1954 je MLO daljnovidno ustanovil 3 zdrav- stvene ustanove — Dispanzer za žene, Centralni otroški dispanzer in Center za patronažno službo. Zadnji dve ustanovi bo- sta na področju zdravstvene za- ščite mladine uspešno izpolnili vrzel, ker bosta zajeli tudi otro- ke med tretjim in sedmim letom. Otroški dispanzer bo kot profi- laktično terapevtska ustanova skrbel za zdravstveno pomoč otrokom in za zdravstveno vzgo- jo staršev, propagiral bo zdrav- stveno prosveto in izvajal pre- ventivne ukrepe in cilju zmanj- ševanja obolenj in umrljivosti predšolskih otrok, kar vse smo sedaj pogrešali.

Posli bodo predvsem zaživelí, ko bo dograjen in opremljen novi Centralni otroški dispanzer na Ulici stare pravde, ki bo sprejel pod svojo streho sedanji otroški dispanzer, svoje prostore pa nudil Centru za patronažno službo.

Zdravstvena zaščita novega otroškega dispanzerja bo zajela:

a) delovanje področnih dispan- zerjev ljubljanskega bazena, specialistične preglede predšol- skih otrok, kontrolo zobovja, preprečevanje in zdravljenje psihičnih okvar otroka s pose- bno postajo za mentalno higieno, razdeljevanje dietne hrane ogro- ženim in bolnim otrokom;

b) druga važna naloga je vlo- ga dispanzerja kot demonstracij- skega centra, ki naj vzgaja ka- dre, starše in bodoče matere, or- ganizira tečaje in razstave.

3. Zdravstveno stanje šolske mladine

Sistematičen pregled, to je splošen rentgenski, očesni in antropometrični je bil izvršen na 12.000 šoloobveznih otrocih in mladine, kar znese 80% vseh šoloobveznih otrok.

Pri teh pregledih se je ugo- tavljalva hranjenost, fizične de- formitete, golšavost, garje in druge kožne bolezni, nevrovege- tativne motnje, nalezljive otro- ške bolezni, revmatizem, gliste, slabokrvnost, stanje vida in zo- bovja.

1. Hranjenost otrok je pre- težno srednja. Odstotek v vseh vrstah šol se giblje med 72 in 75%, precejšnja razlika je pri vajencih, kjer je ob vstopu v uk 40,6% srednje hranjenih, ob za- ključku uka pa ta odstotek po- raste na 79,4%. To dejstvo bi bi- lo razveseljivo, če bi na na- sprotni strani, to je pri dobro hranjenih vajencih, ne imeli ve- likega padca, in to: ob vstopu v uk imamo 28,9% dobro hranje- nih, ob koncu uka pa le 5,9%, torej za celih 23%. Ta razlika gre predvsem na račun tega, da so vajenci večinoma z dežele — da je zato njihov odstotek do- bro hranjenih ob vstopu v uk toliko večji, po preteku učne dobe se pa nekako vskladijo z ostalo mladino. Podhranjenih otrok je v pomožnih šolah 10,3%, v osnovnih šolah 15,7%, v gim- nazijah 16,7%, v strokovnih šo- lah 9,5%, vajencev ob vstopu v uk 24%, ob koncu uka 14,5%.

Toda takoj ob hranjenosti je treba pogledati tudi hemoglobinsko vrednost. Naši otroci so pretežno slabokrvni, manjka jim krvnega barvila, ki v glavnem zavisi od količin beljakovin in železa v prehrani. Ker so meso, mleko, jajca, sir in tudi zelenjava artikli, ki so razmeroma dragi, jih otroci ne dobe v zadostni meri. Srednjo hemoglobinsko vrednost od 65 do 70% po Tallkvitsu doseže komaj 33,5% učencev, 57,6% pa ima nezadostno hemoglobinsko vrednost.

Sestav krvi se je delno popravil pri osnovnošolskih otrocih in se približuje stanju iz leta 1951-52, ko so v večini šol delovale mlečne kuhinje, ki pa so bile v letu 1952-53 ukinjene.

Dasi tu nujno stopa v ospredje problem življenjske ravni, je kljub temu potrebna, da naše družbene organizacije store več na družbenem prosvetljevanju v pogledu prehrane, ker je delno vzrok za tako stanje tudi v neznanju. Na drugi strani pa se kaže, da moramo z vso resnostjo poprijeti za delo na ustanavljanju šolskih mlečnih kuhinj na šolah, kjer še ne obstoje.

V Ljubljani deluje sedaj 23 mlečnih kuhinj, od tega 13 na osnovnih šolah in 9 na gimnazijah. Vendar še 11 osnovnih šol, 6 gimnazij ter vse ostale strokovne šole nimajo mlečnih kuhinj.

Mlečnih kuhinj se poslužuje 7.000 otrok, kar je približno 30% šoloobvezne mladine. Polovico prispevkov za otroke plačajo starši sami, polovica pa gre iz proračunskih sredstev MLO, kar znaša 20 milijonov v letu 1954. 1200 otrok socialno šibkih prejemajo malico popolnoma brezplačno po predlogih šolskih odbo-

rov. Opažamo, da nekateri otroci, kjer so sicer starši zmožni plačila, ne prejemajo v šoli malice, niti je ne prinesejo s seboj.

V interesu zdravstvenega stanja otrok in tudi izboljšanja njihovih učnih uspehov bi bilo, da ustanovimo mlečne kuhinje še na ostalih šolah, obvezno pa na vseh osnovnih šolah, kjer jih še nimamo.

Seveda bi bil s tem ljudski odbor obremenjen ne samo s sredstvi za prehrano, temveč tudi s sredstvi, ki so potrebna za adaptacijo prostorov in za posodo. Vendar se nam ti stroški visoko izplačajo z ugodnejšim zdravstvenim stanjem otrok, ki jim s tem ustvarimo najtrdnjše temelje za življenje.

2. Problem fizičnih deformitet obravnavamo kasneje v zvezi s problemom površin za telesno vzgojo.

3. Golšavost je pri nas skoraj endemična. Povečane ščitne žleze ima 18% osnovnošolskih otrok, med gimnazijci in ostalimi pa 40%. Najbolj razvita je tam, kjer se pije voda iz vodnjakov (Sostro, Besnica). Predpisano izvajanje je obvezno jodiranje kuhinjske soli.

4. Opaža se porast nevrovegetativnih motenj in živčne razvrnanosti otrok. Resnih primerov zdravstvenih okvar te vrste je bilo 525, med temi 251 pri otrocih izpod 15 let starosti.

5. Nalezljivih bolezni je bilo v preteklem letu 3851 med osnovnošolskimi otroki, t. j. 44,8%, od tega 2378 primerov mumpsu. Pri tem problemu stopa v ospredje predvsem vprašanje šolskih gradenj, ker so sedanje šole prenatrpane in tudi ni možnosti za temeljito zračenje, število bak-

terij pa zraste že v dveh urah bivanja otrok v razredu od začasnih 4.000 na 20.000.

6. Izredno visok je odstotek glistavosti. Pregledi na treh osnovnih šolah Prule, Moste in Vadnica so pokazale 96,84% glistavosti. Večje težave zaradi glist so nastopile v 897 primerih. Delno je vzrok v zalivanju zelenjave z gnojnico, pretežno pa lahko pripišemo pomanjkljivim higijenskim okolnostim šolskih in delno tudi stanovanjskih stranišč. V šolskih straniščih ni na razpolago toaletnega papirja in redko kje brisače in milo. Ta problem nam kaže tudi veliko potrebo po dejavnosti RK, ki v okviru pomladka lahko visoko razvija higieno in higienske navade med otroki.

7. Obvezno cepljenje BSG v letu 1948-49 je dalo zelo ugodne rezultate v pogledu zmanjšanja tuberkuloznih obolenj med šolsko mladino. V letu pred BCG je bolehalo na pljučni TBC 17,65% od 1000 šolanin otrok, sedaj pa le še 5,75%. S tem uspehom seveda še ne moremo biti zadovoljni.

8. Vid šolske mladine. Pri skupni oceni vida 11.285 učencev se je ugotovilo, da je: 52,11 odstotkov normalno vidnih, 40,16 daljnovidnih in 7,73 odstotkov kratkovidnih. Normalna vidnost je narasla skoraj za 4 odstotke, vendar je še vedno za 6 odstotkov manjša od leta 1950-51. Najbolj kratkovidni so učenci gimnazij, najmanj prizadet vid pa imajo vajenci. Daljnovidnost je pri 46 odstotkih kompenzirana s slabovidnostjo, kar je za 26 odstotkov višje od odstotkov v zamejstvu.

Slab vid ima le delno svoj

vzrok v dednosti. Močno pa je povezano to vprašanje z našo predšolsko vzgojo, ker otroci preživijo večino svojega časa ob materah v kuhinji, namesto da bi se igrali v naravi, poleg tega dobe prezgodaj v roke knjige in svinčnike namesto igračk. Ta pomanjkljivost se najde tudi v naših vrtcih.

Slabovidnost pa izvira tudi iz nedovoljno razsvetljenih šolskih prostorov popoldanskega pouka, neprimernih klopih in pretiravanju v pisanju, ki je potrebno zaradi pomankanja šolskih knjig.

Vsi ti problemi se sicer rešujejo, toda mnogo prepočasi za korist naše mladine.

9. Zobovje. Ze ob vstopu v prvi razred najdemo 58 odstotkov gnilega stalnega zobovja. Da odstotek ne zraste do vstopa v gimnazije, je uspeh vsakoletnega obveznega popravljanja zobovja osnovnošolcem. Se bolj kritično je pa stanje med gimnazijsko mladino ter ostalo mladino njenih let, ki zaradi pomankanja zobozdravniškega kadra nima obveznega in sistematičnega popravljanja zob. Zobozdravstveno službo za mladino pa bi bilo neobhodno pojačati, ker bi s tem prihranili milijonske stroške, ki jih izdajamo kasneje za večja popravila in protetična dela ter zdravljenje raznih notranjih obolenj, ki vsled slabega zobovja nastopajo pri odraslih oskrhovancih.

Ob taki analizi zdravstvenega stanja naših šolarjev se moramo resno zamisliti nad izredno visokim številom slabega vida, fizičnih deformitet, nalezljivih bolezni, živčnih razvrnanosti itd. Pri tem je nujno poudariti lepe rezultate mlečnih kuhinj in počitniških kolonij, ki so jih dale v pogledu zvišanja hemoglobinske vrednosti krvi naših otrok, dasi še ne dosega normale.

Odločujoče za zdravstveno stanje otrok pa je okolje, v katerem žive, to je dom in šola. Stanje v naših šolah poznamo, poleg tega da po anketi od 8315 učencev živi 60 odstotkov v prenatrpanih stanovanjih, od teh 253 v stanovanju, kjer je soba in kuhinja v istem prostoru. Skoraj 2000 otrok živijo v zelo slabih stanovanjih; brez lastne postelje skupaj z roditelji, brati ali sorodniki spi 2350 ali 28 odstotkov osnovnošolskih otrok. Če vzamemo v poštev še številke, da samo od 8315 osnovnošolskih otrok dorašča brez stalnega domačega nadzorstva 2334 in da ima oba zaposlena roditelja 1627 otrok, potem nam bodo potrebe, ki jih nakazujemo v nadaljevanju tega poročila, še mnogo bolj upravičene.

II.

NEKATERI PROBLEMI IZ SOCIALNE ZASČITE OTROK IN MLADINE

Na socialnem področju se borimo v glavnem na naslednjih področjih zaščite otrok in mladine:

Pod varstvom države je zajetih 1048 otrok, in sicer:

1. 267 jih je pod skrbništvom, katero zajema skrb za otroke brez staršev in za one otroke, za katere starši iz utemeljenih razlogov ne morejo skrbeti. Od teh je 185 pri rejnikih, ki zanje dobro skrbijo, 91 v raznih internatih, 154 je popolnih sirot, 91 enostranskih, in 31 z obema živima roditelja. Za njihovo vzgojo in vzrejo se vodi stalna skrb in ni posebnih proble-

mov, le 7 otrok je v vzgojalnih šolah zaradi težje vzgojljivosti.

2. 662 otrok (415 dečkov in 247 deklic) je evidentiranih zaradi vzgojne zanemarjenosti in moralne ogroženosti. V domači oskrbi je 481 otrok, v raznih domovih pa 171. Analiza vzrokov vzgojne zanemarjenosti kaže, da je:

a) 35 odstotkov otrok zaradi splošne vzgojne zanemarjenosti (nepravilni vzgojni prijem, slabo gospodarjenje z dohodki, medsebojna odtujenost roditeljev, nepovezanost med solo in starši, neprimerne stanovanje in prevelika zaupnost staršev do otrok. Od teh je 19,8 odstotkov otrok zagrešilo razna kazniva dejanja. Do meseca oktobra je bilo obravnanih 61 primerov (53 fantov in 8 deklet) mladinskega kriminala pred okrajnim sodiščem in to 30 učencev v gospodarstvu, 26 delavcev in 5 dijakov. Značilno je, da izhaja 49 primerov iz perifernih predelov mesta. Trenutno obravnava socialno varstvo 3 primere večjih skupin iz osnovnih šol in nižjih gimnazij. Ta dejstva narekujejo jačanje socialno varstvene službe in ojačanje mladinskih zaščitnih ustanov na perifernih predelih mesta kot n. pr.: dnevne sobe za šoloobvezne otroke, kjer bi imeli otroci zaposlenih staršev in otroci iz neurejenih družin stalno nadzorstvo. Za primere pa, kjer bi morali zaščititi otroka zaradi vzgojnih motenj, ki so nastopile, ali ogroženosti doma je Svet za socialno varstvo sklenil preurediti Dom Titove mladine v Mostah za te otroke, ter organizirati socialno preventivno ustanovo za mladino od 12. leta starosti naprej.

b) 25% zaradi alkoholizma v družini. Če pa vzamemo še podatke iz obeh mladinskih domov, je od vseh sprejetih otrok (765) v vseh povojnih letih 45% otrok bilo sprejetih zaradi alkoholizma v družini.

Zato smatramo, da bi bilo potrebno z vsemi sredstvi podpreti borbo proti temu osnovnemu problemu socialne zaščite otroka zlasti, ker se iz vrst otrok alkoholčarjev v glavnem rekrutirajo moralno ogroženi otroci, oz. kasnejši delinkventi. Vendar je na tem področju narejenega le bore malo. V Ljubljani imamo 163 večjih in manjših gostinskih obratov, kjer se točijo alkoholne pijače, medtem ko imamo eno samo brezalkoholno restavracijo, s skrajno majhnim prostorom, ki je stalno prenatrpan. Na pobudo RK so naše družbene organizacije v letošnjem letu, zlasti pa v tednu otroka, pokrenile akcijo proti alkoholizmu, toda pri tem so nujno naletele na za njih objektivne težave. Te težave so predvsem v tem, da pri nas ni dovolj razvita proizvodnja brezalkoholnih pijač, da so cene tem pijačam mnogo previsoke, zlasti v odnosu na vino in ostale alkoholne pijače, da nimamo brezalkoholnih restavracij in da se čisto nahajajo v kritični situaciji tudi v oskrbi z mlekom. Za postopno rešitev teh vprašanj predlagamo:

(Nadaljevanje prihodnjic)

RAZPIS

Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane — Tajništvo za gradbene in komunalne zadeve razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Mesto šefa odseka za komunalne zadeve, predvideni naziv višji referent ali svetnik. Strokovna izobrazba: gradbena fakulteta TVŠ, dobro poznavanje problemov komunalne službe in upravnega poslovanja. Plača po temeljni uredbi, dopolnilna plača do 5000 din in položajni dodatek.

2. Mesto referenta za ceste, predvideni naziv referent ali višji referent. Strokovna izobrazba: gradbena fakulteta TVŠ ali gradbeni tehnikum z daljšo prakso na izgradnji mestne cestne mreže. — Plača po temeljni uredbi in dopolnilna plača do 5000 din.

3. Mesto gradbenega inšpektorja, naziv referent ali višji referent. Strokovna izobrazba: Gradbena fakulteta TVŠ s prakso v operativi (gradnje ali projektiranje). Plača po temeljni uredbi in dopolnilna plača do 5000 din.

4. Mesto gradbenega inšpektorja, zvanje pristav - referent. — Strokovna izobrazba: gradbena fakulteta TVŠ s krajšo prakso v operativi (gradnje ali projektiranje) ali gradbeni tehnikum z daljšo prakso. Plača po temeljni uredbi in dopolnilna plača do 4000 din.

5. Mesto referenta na geodetskem uradu, zvanje referent ali višji referent. Strokovna izobrazba: geodetska fakulteta TVŠ s prakso v izmeri mest in izvajanja regulacijskega načrta. Plača po temeljni uredbi in dopolnilna plača do 5000 din.

6. Mesto arhitekta urbanista, po možnosti s prakso. Strokovna izobrazba: TVŠ — oddelek za arhitekturo. Plača po temeljni uredbi in dopolnilna plača do 5000 din.

7. Mesto arhitektonskega tehnička, ki ima veselje do dela na izvijanju regulacije mesta. Po potreba strokovna izobrazba je dovršen gradbeni tehnikum — arhitektonski oddelek ali odgovarjajoča druga strokovna šola. Plača po temeljni uredbi in dopolnilna plača do 3000 din.

Pravilno kolkovane prošnje se vlagajo do 15. februarja 1955 v Tajništvo za gradbene in komunalne zadeve — Kresjira soba št. 62/II. Prošnji je priložiti strokovni in oesbni življenjepis.

POPRAVKI

K OSNUTKU ZA STATUT OKRAJA LJUBLJANA — «GLASNIK» št. 7 — 28. januarja 1955.

1. V 1. členu pri nastevanju komun manjka: Ljubljana-Siška.
2. V 8. čl. manjka ves drugi odstavek, ki se glasi: Okrajni ljudski odbor izdaja dopolnilne predpise za ureditve vprašanj iz svoje pristojnosti na podlagi in v mejah pravice, ki mu jih dajejo zakon ali drugi pravni predpisi višjih državnih organov.
3. V 9. členu manjka v 8. vrsti: beseda »samo« in se pravilno glasi: opravila s amo v tistih...

4. V 10. členu odstavek 13. se vstavi za besedo gospodarstva še »in«.

15. V 13. členu tretji odstavek se vstavi za besedo pripadajočimi: strugami in hidrotehničnimi.

6. V 26. členu v 7. vrsti namesto besede ali »in«.

7. V 27. členu v 4. vrsti se pravilno glasi: odgovornemu uslužbencu.

8. V 51. členu manjka na koncu beseda: dela.

9. V 54. členu točka 7. namesto besede le: »in«; v točki 9. se vstavi za besedo višjih: »državnih«.

10. V 55. členu odstavek 2. se vstavi za gostinstva: »in turizma«.

11. V 68. členu se v točki 4. in 5. glasi pravilno: oddelek (ne oddeke).

12. V 78. členu točka 3. namesto objektov in na koncu objekte se glasi pravilno: projektov, projekete.

13. Pred naslovom 79. člena manjka pred besedo Tajnik številka 6.

14. V 79. členu 2. odstavek namesto novih »njegovih«.

15. V 81. členu točka 6. namesto izvajanju »izravnavanju«.

16. V 89. členu manjka v 1. odstavku predzadnja beseda »izrecno«.

17. V 105. členu 2. odstavek manjka za besedo asm »od sebe«.

SEJA

MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA

glavnega mesta Ljubljane
v petek, 4. februarja 1955

ODPADE

Gradivo za glavno točko predvidenega dnevnega reda: »Problemi zdravstvene, socialne in vzgojne zaščite otrok in mladine v Ljubljani« ni moglo biti v celoti objavljeno v današnjem Glasniku, temveč bo druga polovica poročila objavljena šele v petkovi številki. Ker bi tov odborniki tako ne imeli možnosti proučiti zanimivega poročila pred sejo in o njem predhodno razpravljati z volivci, bo o teh problemih razprava na seji v petek, 11. februarja 1955.

Iz Tajništva MLO

Ponovno obveščamo državljane, ki imajo opravka v upravi Mestnega ljudskega odbora, da so
URADNE URE ZA STRANKE
SAMO V PONEDELJKIH, SREDAH IN PETKIH OD 9. DO 13.

Izdava založništvo »Ljubljanski dnevnik«, direktor Stane Skrabar, odgovorni urednik Ivo Tavčar